

One who ties or unties

הקושר והמתיר –

OVERVIEW

Regarding the מלאכה of קורע (tearing) the משנה qualifies it that it needs to be done with the intention of sewing it up later. Similarly regarding מוחק (erasing) he is חייב only if he intends to write over the erasure. Regarding מתיר (untying), the משנה makes no stipulation whether it requires the intention of retying or not. תוספות explores this issue.

צריך עיון אי מיחייב במתיר שלא על מנת לקשור אי לא -

Reflection is required to determine whether one is liable for מתיר without the intent to tie, or whether he is not liable.

anticipates (and rejects) a possible resolution to his query:

ומדלא תני ליה כדתני מוחק¹ על מנת לכתוב² אין לדקדק -

However, one cannot infer that he is liable for מתיר even if his intent is not לקשור, since the משנה does not teach לקשור ע"מ לקשור, as it taught לכתוב ע"מ לקשור –

rejects this inference:

דהכי נמי לא קתני סותר על מנת לבנות -

For the משנה also did not teach dismantling (סותר) with the intention to rebuild - ובפרק במה מדליקין (לעיל לא,א) אמרינן בהדיא דבעינן סותר על מנת לבנות³ -

And nevertheless in פרק במה מדליקין גמרא explicitly states that we require סותר ע"מ לבנות (in order to be חייב), even though in our משנה it is not mentioned.

פרש"י offers a (tentative) resolution based on:

ולפי מה שפירש רש"י בגמרא⁴ (דף עז,ב) דאי מתרמי ליה תרי קיטרי בהדי הדדי⁵ -

And according to the way רש"י explained the גמרא, which stated 'if he happens upon two knots (קטרי) next to each other'; רש"י explains the גמרא in the following manner -

¹ See 'Thinking it over'.

² If מתיר is not חייב unless it is ע"מ לקשור, the משנה should have stated it as it states it by ע"מ לכתוב.

³ The same can apply to מתיר that even though our משנה does not state ע"מ לקשור, nevertheless one is חייב only if he is ע"מ לקשור. The reason the משנה does not mention ע"מ in certain cases will be explained later (see footnote # 11).

⁴ The גמרא there asks, since all מלאכות are to be found in the מלאכת המשכן, where was the מלאכה of מתיר in the המשכן.

⁵ The גמרא explains that it was in the משכן in a case where he chanced upon two knots הדדי in a weave, he would be שרי חד וקטר חד.

בשני חוטין זה אצל זה שרי חד ומניח חד⁶ משמע דמיחייב בלא על מנת לקשור -

He found the two knots **by two threads one next to the other** (both threads had a knot), so, continues the גמרא, **he unties one knot and leaves the other** knot as is; according to פרש"י it seems that one is liable for מתיר even if it is **without any intent לקשור**.

there: פרש"י, however, disagrees with תוספות

ולשון קטר לא משמע כפירוש⁷ -

However the language of קטר (ties) does not coincide with s'י's explanation –

offers an alternate explanation: תוספות

אבל רבינו חננאל פירש וכן משמע בירושלמי כשנפסק חוט בשני מקומות ונקשר⁸ -

However the ר"ה explained and so too it seems in ירושלמי that when a thread was severed in two places and was tied in both places -

מתירין ב' הקשרים ומשליכין לחוץ האמצעי וחוזרין וקושרין שתי הראשים זה בזה -

We untie both knots and throw away the middle section (B) and we tie together both ends (A and C) one with the other -

ואין בו אלא קשר א' -

So now there is only one knot. This concludes the פירוש הר"ה -

ולפי זה משמע דבעי מתיר על מנת לקשור⁹ -

So according to this it seems that we require ע"מ לקשור מתיר in order to be חייב –

responds to an anticipated question: תוספות

והא דלא תני ליה במתיר ובסותר¹⁰ פירשתי¹¹ בפרק ב' (דף לא,ב דיבור המתחיל וסותר):

And the reason the משנה did not state the requirement of ע"מ by מתיר and by סותר, I explained that in the second פרק.

⁶ This is the meaning of שרי חד וקטר חד. שרי there explains that two knots next to each other in a weave looks unseemly, therefore we need to untie only one of the knots. [The גמרא immediately rejects this supposition that one knot is acceptable.] This מתיר (of one knot) is ע"מ לקשור (he is certainly not going to tie it up again into a knot) and nevertheless, this is the מלאכה of מתיר; proving (according to פרש"י) that ע"מ לקשור (רש"י) that ע"מ לקשור.

⁷ The גמרא there reads שרי חד וקטר חד. דאי מתרמי ליה תרי קיטרי בהדי הדדי שרי חד וקטר חד. According to פרש"י the שרי חד is the one he unties and the קטר חד is the one which leaves knotted (קטר). However the word קטר is a verb, meaning that he ties it.

⁸ We will divide the thread into three parts A, B, and C. The thread ripped where A meets B and where B meets C. so section B is tied with one knot to section A and with another knot to section C.

⁹ He untied both knots with the intention of retying one knot. See 'Thinking it over' # 2.

¹⁰ According to the ר"ה the משנה should have said ע"מ לקשור מתיר and according to everyone it should have stated סותר ע"מ לבנות.

¹¹ הקורע ע"מ לתפור שתי תוספות there answers that the משנה only stated ע"מ when it needed to quantify the amount like שתי, but where there is no שיעור like סותר ובונה or קושר ומתיר he need not say it.

SUMMARY

According to רש"י it seems that מ"מ לקשור is חייב מתיר שלא ע"מ לקשור, however according to the פטור he is ר"ח.

THINKING IT OVER

1. תוספות initially stated that we cannot infer (whether מתיר must be ע"מ לקשור or not) from the fact that the משנה did not clearly state it as it did by מ"מ לכתוב¹², because it is also not stated by סותר. Why did תוספות chooses מ"מ לכתוב (which is written a few מלאכות later after מתיר), and did not choose ע"מ לתפור which is written right after המתיר?!¹³

2. Which of two proofs is stronger; that מתיר is חייב even though it is ע"מ שלא ע"מ, or that מתיר is חייב only if it is ע"מ לקשור according to the רש"י, according to the ר"ח?

¹² See footnote # 1.

¹³ See שבת של מי.